

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. VIII. Romana seù Farfen. Census. An super re emphyteutica ad certas generationes concessa imponi possit census, ita ut ex isto debeantur fructus nec ne.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

nis videatur ferè impracticabile; Verùm etiam tali casu non adesset nullitas ex defectu formæ vel solemnitatis respectivè, solumque intraret reductio ad limites capacitatis; Atque ex his, reflectendo etiam ad veritatem, iusta & probabilis vis est resolutio, dictaque decisio desuper edita videtur in hoc singularis, super dicto scilicet puncto istam censualem materiam percutiente: an super domo construenda census validè creari possit nec ne.

R O M A N A
S E U
F A R F E N . C E N S U S
P R O
F R A N C I S C O O L I V A R I O
C U M
J O A N N E B A P T I S T A P E L L E G R I N O

Casus disputatus coram A. C. credo resolutus pro Pellegrino.

An super re emphyteutica ad certas generationes concessa imponi possit census, ita ut ex isto debeantur fructus nec ne.

S V M M A R I V M

- 1 *Acti series.*
- 2 **F** *Census imponi non potest super re emphyteutica.*
- 3 *Facto casu devolutionis, census evanescit quoad dominum.*
- 4 *An & quando pro censu imposto super re aliena vel incapaci debeantur fructus loco damnorum & interesse.*
- 5 *Declaratur conclusio, de qua num. 2.*
- 6 *Sequitur devolutione fundi censui an debitor liberetur.*
- 7 *Exceptio nullitatis census non solet retardare processum executivum pro fructibus.*
- 8 *De natura & qualitate bonorum emphyteuticorum Abbatis Farfensis.*

D I S C . V I I I .

Mposuit Joannes Olivarius de anno 1639. ad favorem Joannis Baptista Pellegrini censum in forte feut. 725 super quadam ejus possessione sita in territoriis Abbatis Farfensis ejusdemque Abbatis emphyteutica, prout sunt omnia bona in eo territorio existentia, ex iis quæ in proposito hujusmodi bonorum pluries deducta habentur sub tit. de Emphyteusi præsertim disc. 8. ac etiam in alia Farfen. sub tit. de Feudis disc. 52. dictaque qualitas in instrumento censuali narrata fuit, ita ut creditor esset ejus conscius; Isto autem pulsante Franciscum prædicti Joannis filium & hæredem ad solutionem fructuum, ultra alias exceptiones ex parte rei conventi deductas in nudo facto consistentes, illa etiam juris deducebatur, super hujusmodi census nullitate ex defectu fundi liberi, dum impostus erat super fundo emphyteutico absque domini directi licen-

tia, undè propter prætendebatur invalidus, statibus præsertim prohibitionibus alienandi contentis in investitura, seu in ejusdem Abbatis statutis absque licentia Abbatis, cujus emolumentum, quod ex hujusmodi bonis percipit, consistit in laudemis seu caposoldis pro istis licentiis seu consensibus præstantibus ut dicto disc. 8. sub tit. de emphyteusi, assumptaque desuper disputatione.

Scribens tanquam Advocatus pro reo convento, nullitatem deducebam ex iis, quæ super validitate census imposti super re emphyteutica sine consensu domini, quoties præsertim prohibitio accedit, firmant in materia, *Cenc. de cens. quest. 2. Leotar. de usuris. quest. 52. & omnium latius Fulgin. in tract. de emphyteusi ut. de alienat. quest. 1. ex num. 108.* Clara etiam ratione assignata, quod cum census de sui natura debeat esse perpetuus ex parte creditoris, cui nunquam competere debet facultas reperendi fortem pro demortua habendam, Hinc proindè in emphyteusi temporanea & ad certas generationes concessa, (quam in ejus regione non agnovisse profiteretur *Leotar.* ubi supra) id non est practicabile, quoniam factò casu devolutionis, ob quem, quoad dominum non consentientem certum est censum resolvi, ac bona ad eum libera reverti, ex iis, quæ in specialibus terminis hujus Abbatis firmantur per *Rot. decif. 86. par. 5. rec.* sequitur exindè, quod tunc resolutò contractu ex defectu subjecti, census dici non posset perpetuus, atque creditori concederetur facultas repetendi fortem, quod ad verfatòr contractui censuali.

Et quamvis scribentes in contrarium responderent, quod in omnem eventum, per debitorem imponentem censum super re non sua debiti essent fructus ad eamdem rationem, non tanquam ex censu, sed loco damnorum & interesse, facilis tamen erat replicatio, quoniam dicta conclusio, in suo casu vera, procedit ad favorem creditoris ignorantis, ac bona fide credentis debitoris assertioni, quod res censita esset propria & libera, secus autem ubi ipse est hujusmodi qualitatis conscius ex deductis per *Cens. quest. 14. num. 14. cum seqq. & quest. 88. post numer. 15. Rota decif. 45. post eundem Martin. Andr. decif. 33. nu. 7. decif. 46. nu. 11. par. 7. rec. Duard. de cens. §. 1. quest. 26. in fine,* & habetur ita distinguendo particulariter actum in *Romana Salviani hoc eodem titul. disc. 13.* ubi questio fuit, an scientia superveniens post contractum impediat nec ne in creditore assequutionem fructuum loco damnorum & interesse, & resolvitur negativè, quia sufficit fuisse in statu bonæ fidei de tempore initi contractus, quamvis Rota moderna contrarium senserit ut ibi, & in aliis hoc eodem tit.

Verùm licèt causæ inserviendi in gratiam clientis ista deducere, eidem tamen ab initio juxta stylum liberè insinuavi, hoc fundamentum esse periculosum, ita ut nisi aliæ exceptiones consistentes in facto suffragarentur, magis sanum consilium esset, eo meliori quo posset modo cum creditore se concordare, ut fortè sequutum fuit, quoniam præmissæ auctoritates & aliæ apud eundem tractant hujusmodi questionem validitatis vel invaliditatis census imposti super re emphyteutica quoad præjudicium domini in casu devolutionis, an scilicet res tali onere affecta ad eum reverti debeat nec ne; Sive etiam ad effectum caducitatis ob hujusmodi prohibitionem alienationem, Non tamen descendunt ad hanc speciem validitatis vel invaliditatis

ditatis contractus inter debitorem & creditorem, præsertim verò ad effectum census fructuum durante emphyteusi, cum tunc secluso jure & interesse domini, ex eorundem auctorum sensu nil obstare videatur dicti actus validitati quoad ipsas partes, inter quas solum, finitis generationibus, atque factò casu devolutionis, oriri posset quæstio, quam usque adhuc occasio disputandam non dedit, An scilicet resolutò contractu ex deficientia fundi, debitor liberationem consequatur, vel potius creditori jus comperat reperendi sortem, undè quicquid sit de isto casu in ejus contingentiâ disputabili, cum in hac facti specie concessio duraret, non videbatur exceptio apra impedire assequutionem fructuum de quibus tantum erat quæstio.

Et quidem satis rari casus sunt, in quibus non data infectione debiti in sorte principali, sive non docto in continenti de tanta illicitorum fructuum solutione, quod eandem sortem consumperint, per exemptionem invaliditatis contractus censualis impediatur processus executivus super assequutione fructuum, quoniam semper creditor allegare potest dilemma, quod aut opposita exceptione obstante contractus est validus, & fructuum solutio denegari non potest, Aut exceptione subsistente est invalidus, & denegari non potest restitutio fortis, quam debitori potius expedit ita diminutè peti & respectivè solvi, Igitur semper debitor tenebitur ad solutionem ex eventu causæ declarandam, an in sortem vel in fructus solutio cedere debeat, & ita pluries ac pluries præcæpavi in Tribunali A. C. & in Signatura justitiæ.

Clarius verò in hac facti specie, Tum quia in contractu censuali, expressa quidem fuit qualitas emphyteutica in genere, sed non explicatum, an illa esset temporalis vel perpetua, & an ex pacto, vel merè hereditaria, unde non docto in creditore de explicita scientia omnium hujusmodi qualitatum & prohibitionum, ex quibus nullitas actus resultat, contra debitorem respondendum venit, saltem ad dictam obligationem præstandi fructus loco damnorum & interesse, cum delictum ex ejus parte inesse dicatur imponendo censum super re, super qua talem facultatem non habebat, Ideoque cum delicta in dubio præsumenda non sint, rectè debitor dicere potest se bona fide credidisse, quod debitor sufficientem facultatem habuisset, quodque emphyteusis esset talis, ut actus validitati non obstaret, Ad instar eorum, quæ habemus in contractu emptionis & venditionis, quod venditori imputandum est cur rei venditæ defectus non bene expresserit, atque ad speciem non deduxerit, sed tantum sub involucrio & verbis generalibus æquivocis apris continere talem qualitatem, quæ defectum excludat, ut in sua materia sub tit. de empt. & vend. ac est in jure notorium.

Tum certius ex iis, quæ longè post istam causam disputatam in proposito hujusmodi bonorum emphyteuticorum Abbatie Farfen. deducta fuerunt ad declarationem dictæ decis. 86. par. 5. rec. quod scilicet cum Ecclesia finitis generationibus non possit hæc bona pro se retinere, sed de necessitate teneatur renovare ultimi possessoris successoribus, etiam ad commodum creditorum, Hinc proinde, ex consuetudine introducta à necessitate commercii, bona prædicta quamvis concessa in forma pacti & providentiæ, ad instar alodialium redacta sunt, dum eorundem bonorum libera reversio ad dominum in prædicta decis. 86. firmata, respiciat solum ejus cautelam & prioritatem pro assequutione

Card. de Linc. de Censibus. Pars III.

laudemii seu caposoldi pro nova concessione, ut latius in d. Farfen. sub titulo de emphyteusi disc. 8. Arque hinc sequitur id nil obstare perpetuæ impositioni censuum durare debentium etiam post factum casum devolutionis, pro ea rata, pro qua salvo jure domini in laudemio seu caposoldo, remaneret capax, ita præsertim communi observantia docente, Ideoque nisi juxta consilium reus conventus se concordaverit, credo quod contra eum, & justè judicatum fuerit.

ROMANA

PECUNIARIA

SEU

CENSUS VITALITII

PRO

SEBASTIANO ANTINORO

CUM

CREDITORIBUS CARDINALIS

BURGHESII JUNIORIS.

Casus disputatus coram A. C. incertus est exitus, credo per concordiam.

De validitate vel invaliditate census vitalitii ob defectum fundi capax, Et an hujusmodi census subiaceat Bullæ Pii V. super necessitate fundi fructiferi, & capax, vel dari possit personalis. An per mortem creditoris fiat locus lucro fortis principalis, ubi debitor ex parte sua non implevit promissa, vel potius ex capite non implementi cesset lucrum; Et de aliis ad materiam census vitalitii.

SYMMARIVM.

- 1 Acti series.
- 2 Censu vitalitio nulliter creato non lucratus debitor sortem per mortem creditoris.
- 3 Idem de censu vitalitio facto ad favorem religiosi.
- 4 Item non est locus lucro, si debitor non implevit contractum.
- 5 Censu vitalitio an requiratur fundum, vel possit esse personalis de utraque opinione.
- 6 Ubi etiam fieri posset personalis, si partes voluerunt illum facere realem super fundo, isto cessante corrumpitur.
- 7 De ratione, ob quam in societate officii debitor, qui non implevit promissa, non faciat lucrum; Et quid in hoc censu.
- 8 In censu vitalitio fors est demortua, & per debitorem restitui non potest invito creditore, & quid de pacto rescissorio.
- 9 In contractibus nominatis, non implementum non causat resolutionem, sed solum actionem ad interesse.

B 3

10 Quando